

Poljan vedno lepo žalostinko „Nad zvezdami“ s toliko dovršenostjo, da je le malokatero oko ostalo suho. Od tod se je pomikal dolgi sprevod na grobišče, kjer so se pozemski ostanki blage pokojnice izročili rodbinski rakvi. Tožne misli obhajajo človeka na takem potu in nehote se mu stavlja vprašanje od kod to, da učiteljstvo v najlepši dobi tako pogosto — admira! Ali, kedor dobro pozna razmere kranjskega šolstva, ta si hitro najde stvaren odgovor. Dolgo in temeljito priučevanje mnogoterih predmetov na pripravnici ob slabi hrani in bivanji, prepicle skoraj izobraženega človeka nevredne plače, vzgoja 80, 100 do 150 in še več učencev vsakdanje šole s celodnevним poukom, to so kragulj, ki kljuje pljuca od zore do mraka, od mraka do dne. Za doklado prenašaj vestno učiteljstvo še večne, opravičene in neopravičene napade na se in na šolo. Napade, za katere zve množica le kolikor je tiskanih in javnih, a koliko prikritih in zavrtnih mora po nezasluzenji utakniti učiteljstvo v žep, to ve ono samo! Ljudstvo se je vsled vednega zabavljanja na šolo in učiteljstvo privadilo temu in — nekoč pel je pesnik: „Kdor govoriti kaj ne ve, ta vreme hval' al' toži. Dandanašnji pa se lahko reče, da kdor ne ve drugega govoriti in početi, ta hrabro udriha po šoli in učiteljstvu. Nihče ne trdi, da je pri šoli vse vzorno dovršeno, kar sploh ni nobena stvar pod rumenim solncem, a pomisliti je, da ima šola opraviti s prvimi pojavi človeške duše ter da je vsak začetek težak, torej tudi ta.

M. Poklukar.

Vestnik.

Osobne vesti. Učitelj v Morovcu, g. Jurij Erker, je imenovan nadučiteljem v Srednji Vasi; zač. učitelj v Kočevji, g. Rudolf Schlenz, je stalno nastavljen istotam; učitelj v Škrbini na Primorskem, g. Alojzij Luznik, pride na Vrhniko in zač. učitelj v Avteru na Primorskem g. Jožef Čuček pa v Svibnje; začasna učiteljica v Stari Loki gđe. Emilija Kren je stalno nastavljena; g. B. Jane je imenovan nadomestnim učiteljem v Hrušici pri Ljubljani.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta so darovali, oziroma plačali; gosp. Gabršek Franc, c. kr. glavni učitelj 2 K (letnino); g. Dimnik J. 2 K (letnino); g. Cepuder Jožef 2 K (letnino); g. Toman J. 4 K (letnino za 1895. in 1896. l.); g. Vrbič Miha 1 K; g. J. Zebre, učitelj v Starem Trgu pri Loži je nabral ob priliki občnega zbora tamošnje čitalnice 41 K; č. gospa A. K., učiteljeva soproga v Ljubljani 2 K; preč. g. Ivan Zl. Lavrenčič, dekan v Šmartnem pri Litiji 10 K; g. Jožef Kragl, nadučitelj v Trziči je nabral pri tamošnjem „učiteljskem večeru“ dne 8. t. m. 6 K; dva kupona delnice „Narodni dom“ v Novem Mestu za l. 1893. in 1894. (dividenda) 4 K 92 h; g. Jožef Verbič, učitelj v Višjgori je nabral med tamošnjimi prijatelji učiteljstva 18 K; g. Juraj Režek 2 K (letnino); g. E. Gangl 2 K (letnino); g. P. Borštanj učitelj v Hinjah 2 K (letnino); vesela družba 40 h Bog povrni stotero!

Za učiteljski konvikt. Tovariš iz kamniškega okraja, ki nam pošilja novce za 2 iztisa „Domače vzgoje“, piše: „Ako se bodo doneski za učiteljski konvikt tako počasi in po malem množili, kakor do sedaj, ga starejši učitelji ne bomo dočakali; zato navsvetujem to-le: vsak učitelj in učiteljica daruj na mesec po 1 K, pa bo šlo, jaz sem pripravljén. Gg. c. kr. okrajni šolski nadzorniki naj pri prihodnjih konferencah učitelje na to opozoré.“ — Tovariši! Ta vrli mož je že star delavec na ljudskosolskem polju, ima 14 otrok, in dasi ima letno plačo IV. plačilne vrste, ima vendar vedno odprto srce in roke, kedar je treba kaj storiti in darovati učiteljstvu v korist.

Tega blagega sotrudnika si vzemite v vzgled tisti samci in samice, ki se niti toliko ne zavedate dolžnostij svojih, da bi „konviktu“ v korist vsaj jeden ali dva istisa „Domače vzgoje“ razpečali! Ta mož bodi v vzgled tudi tisti učiteljici iz ljubljanske okolice, ki pravi, da zaradi prepicle plače ne more biti naročnica „Učit. Tovariša“. Kam bi prišli, če bi bili vsi taki. Hvala Bogu, da je tudi veliko zavednih tovarišev in tovarišic med nami!

Za Praprotnikov spomenik so darovali: Vč. g. duh. svetnik in župnik Janez Sajovic v Slavini, znesek 5 K 72 h. (potnina k seji okr. šol. sv. naj se porabi blage volje za spomenik mojemu najstarejšemu kolegu in ob enem tudi časih učitelju-namestniku v Šen-

čarski šoli); g. učitelj R. Horvat v Orehku, g. učitelj Francšek Verbič v Slavini in šolski vodja St. Primožič v Postojni po 1 K; g. Jožef Traven, učitelj v Naklem 4 K.

Peti „večer“ Slovenskega učiteljskega društva bo dne 5. svečana. Poročal bo Fr. Črnagoj.

Prošnja. Današnji uvodni članek: „Kako praznujmo 50letno vladanje Nj. Veličanstva, cesarja Franca Jožefa I.“ se boče razposlal té dni v ponatiskih v toliko iztisih na vsako šolsko vodstvo, kolikor je učenih močij na dotični šoli; p. č. gg. šolske voditelje pa prosimo, da blagovolé razdeliti poslano jim ponatise takó, da dobi vsaka učna moč po jeden istisek.

Ošpice, zaradi katerih sta bila prva dva razreda vseh mestnih šol 14 dni zaprta, so tu skoraj popolnoma ponehale.

Ubogí otroci I. mestnega otroškega vrta so bili dne 12. t. m. obdarovani s popolno obleko. To jim je preskrbel sl. mestni zbor ljubljanski, naredile so jo pa č. gđc. gđc. učiteljice mestne osemrazredne slovenske dekliske šole. Slava jim! Odbor usmiljenih gospá in gospodov, na čelu mu g. ces. svetnik Iv. Murnik je pa o Božíci nad sto otrok mestnih šol oblekel z toplo zimsko obleko. Bog plati!

150letnico Pestalozzijevega rojstva so obhajala razna učiteljska društva — posebno nemška — dne 12. t. m.

Prof. Metelkove ustanove za l. 1895. so dobili gg.: Ivan Gantar, v Čateži pri Krškem; Janko Zirovnik, v Št. Vidu; Jožef Turk, v Dol. Logatci; Matija Bartel, v Semiči; Ivan Kuhar, v Trbojah; Peter Pogačnik, v Čateži pri Trebnem. Ustanove iz premoženja bivšega vrtnarskega društva pa so dobili gg.: Miha Mežan, v Studenem; Ivan Erker, v Zdihovem; Miha Debelak, v Kovorji.

Kranjski grb. Modri orel (vodoravne črte) vzdiga se pod modro nebo in nosi na prsih navzgor obrnjen (rastoči) mesec (pomeni tudi napredovanje, množitev, rast) razdeljen na šahova polja (=bojna polja; turnirje so izvajali na šahu podobnih poljih), ki ima bele (srebrne, nečrtane) in rdeče (navpične črte) kocke; na belem polju so stali domačini, na rudečem pa sovražniki. Tudi hrvaški grb ima podobne kocke. Cesar Friderik III. (IV.) je dne 12. prosinca 1463 v Dunaj. Novem mestu „poboljšal“ (gebessert) **stari grb**, ker so ga Kranjci rešili iz zapora na Dunaji (njegov sorodnik vojvoda Albert V. ga je bil vjel in zaprl), t. j. dovolil jim je mesto bele (srebrne), rumeno (zlato, s pikicami izraženo) barvo in deželni stanoví so nosili na svoji nošnji res zolte našive. Na orlovo glavo je dovolil cesar Friderik cesarsko krono, kakor jo nosi sedaj kranjski orel. Kot deželne barve so pa veljale vedno belo-modro-rudeče in ko je cesar Maks I. l. 1494. potrdil pravice kranjske dežele, privezali so velik pečat na belo-modro-rudeči motvoz (žnoro), t. j. na motvoz deželnih barv. Dvorni dekret cesarja Ferdinanda z dne 31. vinotoka 1836 določuje omenjene barve kot deželne barve za Kranjsko in isto tudi ministerska odredba z dne 23. kimovca 1848, ki je bila v uradni „Ljubljánčanki“ razglašena. S. R.

Korist ljudske šole. Kakor se iz Krakova javlja, je bil v Limanovu dne 27. grudnia l. l. mnogobrojno obiskan ljudski shod, kjer se je razpravljalo o slabem gnotnem stanju kmetskega prebivalstva. Kot vzrok tej bedi se je navajalo zanemarjanje naobrazbe, pomanjkanje šol po deželi. Shod je sklenil resolucijo, s katero se deželnemu zboru naroča, pomnožiti število ljudskih šol po vaséh in zahteva nameščenje dobro kvalifikovanih učiteljev. Prav z veseljem se čitajo take vesti, ker to dokazuje, da tudi prosti ljud začena upoštevati z ljudsko šolo. Žal, da je ravno v naši kronovini še vedno nekaj takih, ki menijo, da je šola nepotrebno zlo, za katero je treba toliko in toliko žrtvovati. Priznavati pa moramo, da se število takih móž vedno bolj krčí in da kmalu prodre pričanje, da ima ljudska šola neizmernih koristij za narod. —c.

Državno šolsko nadzorstvo. Več kmetskih občin na Štajerskem je vložilo prošnje pri deželnem odboru, naj bi isti delal na to, da bi se v novem šolskem zakonu glede šolskega nadzorstva ustavila posebna določila glede nadzorniške službe in s tem odpravili nedostatki, ki nastajajo vsled tega, ker se imenujejo najbolj zmožni učitelji šolskimi nadzorniki, katere pa v šoli zastopajo sami suplentje.

Deželni odbor je imenovane prošnje predložil deželnemu zboru, ki naj sklene, da se nastavijo, kakor drugod, stalni državni šolski nadzorniki tudi za Štajersko.

V Gorici je bil izvoljen v deželni odbor in deželni šolski svet naš rojak g. dr. Henrik Tuma. C.

Pestalozzi-jeva 150letnica. Po celem omikanem svetu se praznuje 150. obletnica, kar se je rodil v Cürich-u jeden največjih pedagogov Ivan Henrik Pestalozzi, ki je, kakor znano, neizmerno veliko storil v zboljšanje vzgoje in pouka za prihodnja stoletja. Znano je njega delovanje v po njem ustanovljeni sirotišnici v Neuho-f-u s 50 gojenci, katero mu je narekovalo delo „Abendstunde eines Einsiedlers“, ki je izšlo 1780. leta, in ki je, kakor Raumer pravi, načrt in ključ njegovega ped. delovanja. Komu ni znan njegov „Lienhard u. Gertrud“, katero delo prinaša ravno sedaj naš list v slovenskem prevodu; kmalu potem izda „Christoph u. Else“ in druga jako koristna dela. Na višku svojega delovanja pa je stal v Stanz-u, kjer je moral mnogo pretrpeti, vendar ni obupal, ampak ustanovil je l. 1800 v Burgdorf-u novo vzgojevalnico, kjer je pisal znamenito delo „Wie Gertrud ihre Kinder lehrt“, v katerem opozarja merodajne kroge na zamenjarjenost ubovega prebivalstva in svetuje, kako bi bilo javno temu opomoči. V tem kratkem obrisu ni možno opisati vsega njegovega delovanja, le toliko naj se še omeni, da je pred svojo smrtjo izdal „Meine Schicksale“ in „Schwannengesang“, kar ga je spravilo na vrhunec slave. Dne 18. svečana 1827. leta pa je zatisnil blagi mož v Bruggu svoje oči za večno. Umevno je, da so gosposke v Švici pozvale vse učilnice, od najmanjše gorske vaške šole do največjega vseučiteljsča, da so praznovali 12. dan prosinca t. l. kot velik praznik s predavanji o življenji tega znamenitega pedagoga, s koncerti, s predstavljanjem živih podob. Med vso šolsko mladino se je razdelila podoba slavnega pedagoga. Povsod se je začelo nabirati za „Pestalozzijevo skladi“, s katerim se bode skrbelo za vzgojo revnih in zanemarjenih otrok. —c.

A. Praprotnikove pesmi z životopisom in sliko pokojnikovo bodo izšle v „Knjižnici za mladino“ dne 25. svečana v dvojnatem snopiču, ki bode obsegal kakih 13 tiskanih pol. To bode res lep dar naši mladini. Le škoda, da ima to prekoristno podjetje letos izdatno izgubo, dasiravno je „Goriška tiskarna“ računala bagatelno odškodnino za tisek (12–14 gl. pola) ter je vsa druga uprava bila skoraj brezplačna; tudi urednik je večino rokopisov oskrbel brezplačno — a ukljub temu je bila izguba velika, ker kakih 700 naročnikov ni moglo pokriti vseh stroškov. Ako letos število naročnikov ne naraste vsaj na 1000, bo zopet primanklaj. Tovariši, potrudimo se, da pridobi vsakdo vsaj samo še jednega naročnika, pa bode šlo.

Zahvala. Podpisano šolsko vodstvo je prejelo od slavnega društva „Narodna šola“ za malo vsoto mnogo raznega šolskega blaga, za kar se ji tem potom v svojem in v imenu revne šolske mladine najsrčneje zahvaljuje.

Šolsko vodstvo na Radovici, dne 9. prosinca 1896.

Fr. Zupancič.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1348.

o. šol. sv. Na trirazredni ljudski šoli v Šiški je oddati stalno, slučajno začasno drugo učno mesto z dohodki III. plačilnega razreda, eventuelno tudi tretje učno mesto z dohodki IV. plačilnega razreda.

Prošnje pravilno opremljene je poslati službenim potom tukajšnjemu uradu do 1. svečana 1896.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 31. grudnia 1895.

Št. 1715.

o. šol. sv. Na jednorazrednici v Borovcu (Morowitz) se razpisuje v stalno ali začasno nameščenje služba učitelja-voditelja s prijemki IV. plač. vrste in stanovanjem.

Prošnje do 24. prosinca 1896.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji, 30. grudnia 1895.

Št. 827.

o. šol. sv. Na dvorazrednici v Podzemlji je drugo učiteljsko mesto v stalno nameščenje razpisano. Letna plača 450 gl. in prosto stanovanje.

Prošnje vlagati je do 31. prosinca t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlji.

C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlji, dne 5. prosinca 1896.

Listnica uredništva. St. predsedništvo „Zaveze“: Ker smo že izrazili svoje mnenje v 1. letošnji številki našega lista, zato nismo priobčili „Poslanega“. — **Pod Leskov grm:** Iz istega vzroka smo odložili za sedaj tudi Vaš dopis; če bode treba, pa drugi pct. Pozdrav!